

EGRY JÓZSEF (1883-1951)**Badacsony, 1936**

Akvarell, pasztell, papír, 70x97,5 cm

Jelezve jobbra lent:

Egry József 1936 Badacsony

Kezdő ár: 10 000 000 Ft / 33 333 EUR

Becsérték: 16 000 000 – 24 000 000 Ft

Estimated value: 53 333 – 80 000 EUR

PROVENIENCIA:

- korábban Práger Pál tulajdonában (1937)

KIÁLLÍTVA ÉS REPRODUKÁLVA:

- A Szinyei Merse Pál Társaság művésztagjainak VI-ik kiállítására. Ernst Múzeum, 1937. október 17. – november 14. katalógus: 135.

REPRODUKÁLVA:

- Magyar Művészet, 1937. 357.

Egry József: Önarckép, 1930-as évek
Dévényi-gyűjtemény

FÉNYKÖLTÉSZET

Kállai Ernő, Egry első komolyabb méltatója, őszinte rajongással ír a festő húszas éveiben készült képeiről: „amennyire immaterialitásról magyar tudatviszonylatok között egyáltalán beszélni lehet, Egry piktúrája az anyag legtökéletesebb átszellemülését jelenti ...” (Új magyar piktúra), majd a Művészet című folyóiratban: „... igazi délibábos szín- és fényköltészet. Nem holmi irodalmi motívumok, hanem festőelemeinek, összhangjainak szuggesztív érzésvilága révén. Ősi káprázatokat ébresztő és mégis új, mégis európai művészet ez. Szenvedélyes, nagy lendületeiben és szélesen merengő nyugalomban egyaránt sajátosan magyar. Gyönyörű, értett piktúra, melyet büszkén vallhatunk magunkénak.”

Kállai az elsők között ismerte fel, hogy Egry művészetében a fény nem a tömeg és a plaszticitás kiemelésének szolgálatában áll, s az nem is csupán a művészi öncélúság eszköze a festő kezében. A fény átfúrja, lazítja és bomlasztja a teret, a tárgyakat, a sötétséget és a légkör párák, zavaros fátylát. Mélységeket áraszt, és sugarakból font boltozatot épít a tó fénylő felülete fölé. A fény újfajta értelmezése az 1920-as évek elejétől egyre fokozottabban és tisztábban jut uralomra az életműben, melynek hatására a természet képe tökéletesen átszellemül Egry festészetében.

EGRY „OTTHON KÉPEI”

Egry életművében külön egységet jelentenek az úgynevezett „otthon képek”. Ez a lírai, inkább önvallomásnak tekinthető képtípus időről-időre felbukkan a festő harmincas és negyvenes éveiben készült alkotásainak sorában. Bennük a művész saját és családja lélek állapotát tárja fel lehetetlenség finom képi szimbolikával. Ez a tematika rejti a festő legizgalmasabb kompozícióit. Az 1932-es *Hébérező* a maga optimizmusával és nyitottságával, vagy az 1934-es *Ajtó mögött*, nyomasztó térbeliségével – a piktúra és a család az egyik oldalon, minden egyéb a képen kívül helyezkedik el. A harmincas évek közepén újra optimista önvallomások következnek, mint a *Támaszkodó* (1935), valamint a meghitt nyugalmat árasztó, idillikus hangulatú *Badacsony* is.

BADACSONY

Egry fényköltészetének egyik legizgalmasabb darabja az 1936-ban készült *Badacsony*. A kép fő témáját a két beszélgető, és a lámpa fölé boruló fa fényben megelevenedő lombkoronája jelenti. A központi motívumot balról a férfialak erőteljes árnyéka, jobbról pedig az alkonyati fényben megmutatkozó dombok sziluettjei keretezik. Az asztal közepén álló lámpa aurát von a figurák köré. Ez a szétterülő szín-köntös egyetlen célt szolgál: a fény immanens, s mindent megelevenítő erejének bemutatását.

Az „otthon képeken” rendre megjelenő belső fényforrások, üvegfelületek – akárcsak Egry opálos fényű vibráló tájképein a pára – a transzparencia, az áttetszőség optikai lehetőségeinek kiaknázását szolgálja. Nincs egy enteriőr, vagy meghitt kerti jelenet, ahol ne tűnne fel az ablakon, ajtón beszűrődő, vagy a különböző pontokon elhelyezett fényforrások átszellemítő játéka. „Engem a fény maga izgat. Az atmoszféra, amely architektikus. Nálam a fény, a pára, formát nyer, mint maga a figura.” Egry „otthon képei” e tekintetben a tájképek történet nélküliségét, szótlanságát idézik, ahol a festő képes egyszerű képi megoldások alkalmazásával egész emberi történeteket elmesélni.

Kaszás Gábor

